

Skemt skal eisini til

Rógvi Borðoy og Birna Hansen

Leiklistin, sum øll onnur list, sigur eitt sindur um samtiðina, er meira og minni sprottin av tí, sum uppi er í tíðini. Forngríksku leikimír, sum Axel Tórgarð hevur týtt fleiri, lýsa ymsar síður av lívi- og hugsunarhátti har suður fyri 2.400 árum síðani.

Sjónleikur hevur altíð hugtikið og stuttleikað fólk. Eisini um hann leggur seg út í samfelagsviðurskipti. Í Fraklandi í 17. öld – sjónleikaræðini – víður-kjendur kongar og politikarar tann stóra týðning, sjónleikurin hevði. Hann kundi eisini gerast teimum ráðandi nóg so boysin. M.a. tí ráddi eisini um at styðja leiklistina og soleiðis fáa hana at reka teirra ørindi. Men leikararnir dugdu at snúgva sær til sum nú og finga aloftast sagt tað, teir høvdu at siga.

Eina tíð vórðu mest spældir sorgarleikir (tragediur), aðrar tíðir næstan bara skemtileikir (komediur). Tað læt kongur sær ikki lynda, hann álegði franska leikhúsinum at spæla aðruhvørja ferð ein álvarsaman leik og aðru hvørja ferð ein skemtiligan; gjørdur teir ikki eftir hesum kongligu boðum, so varð tað bót!

Í so máta hevur eisini verið skiftandi hjá okkum. Nú eina tíð eru skemtileikimír nógv frammi aftur. Kanska ikki so lægið. Fólk vil eisini hava okkurt skemtiligt at siggja og lurta eftir. Og tann møguleikan hava vit í dag!

Í hesum døgum verða spældir tveir skemtileikir, sum báðir minna ikki sørt um tær gomlu komediurnar hjá Moliere og Holberg. Vit kunnu kalla teir fløkjuleikar! Annar er »Ruðuleiki«, spældur í Eydunni á Oyrabakka og hin »Tvíburarnir«, spældur í Klaksvík. Óli Olsen í Klaksvík hevur umsett teir báðar.

Eg havi sæð báðar leikurnar og kann bara mæla øll um til at gloyma sjónvarps-tílið eina løtu ella leypa eitt bingokvøld um og so heldur unna sær eina stuttliga løtu við hesum leikum.

»Ruðuleiki«, sum Lesley Howard hevur skrivað, varð frumsýndur í Eydunni 29. oktober.

Ruðuleikin í hesum leiki stendst av fyrrdargamla klandurservinum: arvi. Men, sum í gomlu komedionum, er tað eisini kærleiki uppi í. Tað ger ikki fløkjuna minni. Men aðrenn alt endar í øllum góðum, er mangt stuttligt og láturligt hent á

pallinum! Tað er Katarina Nolsøe, ið hegnisliga hevur sett hendan leikin upp. Tað kann ikki hava verið nógur løtt og einföld uppgáva, tí teir átta spælarnir eru ymsastaðni úr Sundalagnum og onkur av Strondum. Men væl er samansjóðað!

Í soverðnum leikum er tað meira spælið enn innihaldið, sum ber uppi. Fyrr knípti mangan við tí kvikleika, sum skal til. Men nú er øðrvísi. Her eru royndir leikarar ímillum, sum duga kynstrið og sum duga at lofta sær, skuldu teir komið í okkurt óføri – sum t.d. kann henda fyrsta kvøldið, spælt verður. Uttan at taka nakað frá hinum, fari eg at loyva mær at nevna tveir av leikarunum. Hansu av Strondum og Rógva Borðoy. Ikki varnaðist tú, at tey

nóg illa hava staðið á palli fyrr. Kanska hevði hon ikki tann mest krevjandi leikin, men hon fylti hann út til fulnar – og tað er tað, ið umræður. Tað sama er at siga um tann unga Rógva, ið spældi tann svinni, men sniðfundigi tænarin. Sera væl spælt! Takk tit leikarar og hjálparfólk fyri eitt óføra stuttligt kvøld! Eftir stuttan stedd taka tey leikin upp aftur í Eydunni nú leygar-kvøldið.

Síðsta leygarkvøld varð ein líknandi og ikki minni stuttligur leikur frumsýndur í Klaksvík. »Tvíburarnir« eftir Hans Michalsen. Hugnaligt var at koma inn

í Sjónleikarhúsið í Klaksvík, móttikin í durunum av tveimum finum monnum í velakjól! Hendan hátíðarlíga dæmin hevði tú við tær inn í salin. Har legði tú straks merki til pallin. Ikki so lægið heldur, tí meistarin sjálvur, Edward Fuglø, hevði stílað fyrri, somuleiðis fyrri búnum og útgæðini annars. Tað var ein sonn njóting at skoða hesa vøkru og dýru ríkmansstovu, har hvørt var eftir øðrum. Tilíkt styðjar væl uppundir spælið.

Eisini í hesum leikum eru fløkjur í ólukku máta! Ein góðseigari sleppur sær burtur við frilluni og fær tvíburabrøður sín at vera í sítt stað við hús. Teir eru so líkir, at sjálvt konan kennir teir ikki at. Karl Sofus Heimistovu greiðir leiklutirnar sum tvíburarnir rættliga væl. Tænarin í hesum leikum hevur ein meira »framligan« leiklut enn starvsfelagi hansara í »Ruðuleikanum« í Eydunni. Hesin leiklutur er sum gjørdur til Jan Gardar! Har eru annars fleiri aðrir »stuttligir« persónar í leikum. Eisini ung og óroynd.

Adelborg Linklett hevur sett leikin upp, og tað tykist hava ligið væl fyrri. Sjálvsagt hevur hon eisini ein »littlan« leiklut her, sum tann, ið tekur sær av matgerðini á góðsinum. Hon kann sjálvsagt sítt handverk til lítar. Men sat at siga, so eru leikararnir væl valdir og koma allir, hvør í sínum lagi, heilt væl frá avrikunum.

»Tvíburarnir« eru av sonnum ein stuttligur og sera væl leikur skemtileikur. Eg skilji væl, at áskoðararnir fleiri ferðir og spon-tant klappaðu undir framförslni. Jú, skemt skal eisini til!

Hvørgin av hesum leikum er skrivaður fyri føroyingar. Tað hevur mangan undrað, at føroyingar gera so lítið við at skriva leikir. Man tað vera tí, at vit – eisini har –

eru »fremmandir« í egnum landi?

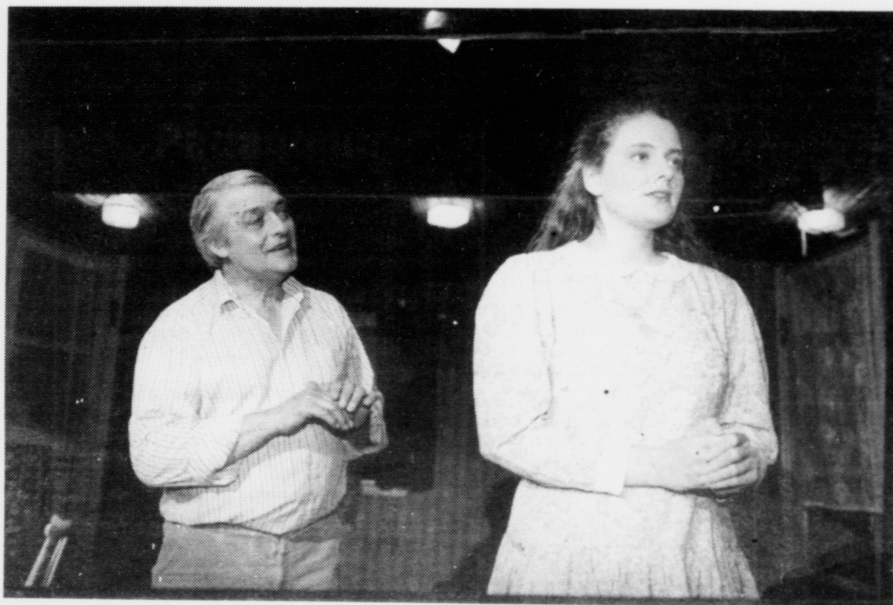
Men leikurin, sum nólsoyingar eru farnir undir at venja, er – hóast umsettur úr donskum – lagaður til føroysk viðurskipti. Tað er hin tilítkni leikurin frá figgjar-kreppuárinum 1929, »Ebberrød Bank«, sum í Nólsoy eitur »Tá Stokkvík fekk banka«. Tað er Leo Poulsen, ið hevur umsett eftir tí útgávu av leikinum, sum Benny Andersen gjørdi. Sagt verður, at hesin sera skemtiligi leikurin trverri eisini er aktuellur hjá okkum! Hetta er samstundis ein stór leiklig avbjóðing hjá nólsoyingum og leikstjóranum Rosu á Rógvu. Góða eydnú!

Til endans er at siga, at í Norðurlandahúsinum er ætlanin at leikurin »Góða Jelena« skal framføra fyrstu ferð í dag, 12. nov. Tað eru leikarar úr Grímu, ið eru farnir undir hendan leik úr nútíðar Russlandi. Upploysingin, sum stóðst av nýskipanini, hevur gjørt ungdomin ráð- og róleysan. Viðurskipti hansara við læraran frá kommunistatíðini enda í harðskapi. Eisini hetta er eitt syndarlíga aktuelt evni allastaðni í dag.

Aðrastaðni í landinum eru fólk eisini í gongd við at venja sjónleik. So tað grøt um gangandi fót!

Havn 10.11.1994
Sverri Egholm

Jan á Høgarðgi og
Elsa Dam

Kostmetikkseljari til heimaparty

Hevur tú hug at tjena nakrar eyka krónur, so er hetta nakað fyrri teg.

Sera góð og bílig naturprodukt fyrri ein sera rimuligan prís.

Skriva til Sosíalin, box 76, 110 Tórs-havn, bill. mrk. J 1.